

GİRİFTZEN ÂSİM BEY

HAYATI VE ESERLERİ

Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ

Doç. Dr. Ayşe Başak HARMANCI

Yayın No:

Editör

Osman AKBAŞ

Kapak

Zeynep ÇİÇEK

Nota Yazımı ve Mizanpaj

A. Başak HARMANCI

Redaksiyon

Fatma Zehra KARIŞMAN

Baskı-Cilt

ISBN

Yayınevi

Dağıtım

Binlerce yıllık tarihe sahip olmak, binbir türlü değerleri, güzellikleri ve kıymetli şahısları da bünyesinde barındırmaya sebep olur bir Őehir için. Ondan dolayısıdır ki bu Őehirler “kad m” sıfatı ile vasıflanagelm şlerdir.

Hiç Şüphesiz Amasya da bu kad m Őehirlerden bir tanesidir. Sanatın her dalında kel m etmeye muktedir sanatk rların, devlet yönetiminde kendinden söz ettiren ric lin, p y-i tahta namzet Őehz delerin yeti mesinde münbit bir arazi olagelm ştir.

Her bir karı ında ara tırılmayı, günyüzüne çıkarılmayı bekleyen bu vasıflara sahip nice ecd d hatırlanmayı, yeni nesiller ile kucakla mayı ve onlara yeniden ışık tutmayı beklemektedir. Her birisi ayrı bir tez konusu olmayı fazlası ile hak eden ilim, irf n, devlet ve sanat erb bının hem hem Őehrilerimizce hem de için ilgililerince tanınabilmeleri maksadı ile Amasya Belediyesi olarak bitmez bir azim ve kararlılıkla çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Hiç Şüphesiz belediyelerin yol, su, kanalizasyon i leri ile ilgilenmeleri de bir gereklilik ve bir o kadar da görevleridir. Ama bunların yanında sosyal belediyeçilik anlayışı ve buna ek olarak kültürüne sahip çıkma misyonu da bir o kadar gereklilik olarak bizim vizyonumuzu oluşturmaktadır.   te bu çalışma bu duygu ve düşüncelerin sonucu olarak elinizde bulunmaktadır ve devamı da gelecektir.

1851 yılında Teselya’da dünyaya gelen Giriftzen Âsım Bey, bir Amasyalı olmamakla birlikte bir Amasyalı kadar bu Őehre katma değer sağlamış bir kişidir. Bugün Belediye Konservatuarı olarak hizmetine devam eden ve med r-ı iftiharımız asırlık  ınar M sik  Cemiyeti’nin kuruluşuna   c l k etmesi kendisine duyduğumuz minnettarlı ın en önemli nedenlerinden birisidir. Bunlara ek olarak sanata adanmış bir hayat, sanat ile i  içe yeti tirilmi  evlatlar da takd re Ő y n hususlar olarak gözümüzün önünde durmaktadır. Besteleri ise h l  gönlümüze huzur veren na meleri ile kulaklarımızda  ınlamaktadır.

Böyle bir Őahsiyetin hayatının kaleme alınması ve eserlerinin sesli olarak da bir albümde toplanması bizim belediyeçilik anlayı ımızın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Kitabın yazılması ve eserlerinin stüdyo ortamında seslendirilerek hem yazılı hem de sesli kültür yayını olarak kazandırılmasında akademik birikimini bizlerden ve Őehrinden Őimdiye kadar hiç esirgememi  olan Prof.Dr. Ahmet Hakkı TURAB  ve Doç.Dr.Ayşe Başak HARMANCI’ya ve katkı sağlayan tüm saz ve ses sanatçılarına kitabın basılmasında emeği olan çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederek siz sevgili halkımızın ilgi ve be enilerine takd m ediyorum.

Cafer  zdemir
Amasya Belediye Başkanı
2016

ÖNSÖZ

Bilinen tarih içerisinde Amasya daima ilmin ve sanatın beşiği olmuştur. Bilhassa Osmanlı Devleti döneminde pek çok şehzâdeyi ağırlamanın getirdiği ilmî ve sanata dair zenginliklerden istifâde etmiştir. Bir Amasyalı'dan daha çok Amasya'ya malolmuş şahsiyetlerden biri de hiç şüphesiz Giriftzen Âsım Bey'dir. Girift sazının son virtüözlerinden olan Âsım Bey, besteleriyle Türk Mûsikîsi'ne damga vurmuş ve gönüllerdeki yerini sağlamlaştırmıştır. Her ne kadar kaynaklarda Amasya'ya sürgüne gönderildiği ifade edilse de aslında Amasya, Âsım Bey için hayatının ikinci bahârını yaşadığı ve zorunlu ikâmeti bittiği halde emekli olduktan sonra dönüp yerleştiği bir yurt olmuştur. İkinci evliliğini Amasya'da yapmış ve ömrünü burada tamamlamak istemiştir. Bu ikâmet esnasında Anadolu'nun en eski mûsikî cemiyetlerinden biri olan ve bugün Amasya Belediyesi Konservatuvarı olarak hizmete devam eden Amasya Mûsikî Cemiyeti'ni de tesis eden Âsım Bey, burada pek çok öğrenci yetiştirmiştir.

Çalışmamızda Âsım Bey'in bilhassa hayatı, ailesi, mûsikî yönü, öğrencileri ve bestelerine dair bölümlere yer verdik. Bununla birlikte bestelerinden oluşan bir albüm hazırlayarak kitabımıza ekledik. Özellikle bestelerini yeniden notaya alarak Türk Mûsikîsi icracıları için daha temiz ve okunaklı bir hale getirdik. Aile fertlerinden hayatta olan tek çocuğu Âsım Yücesoy ile görüşerek daha sağlıklı bilgiler derlemeye gayret ettik. Araştırmamız esnasında Sn. Prof. Dr. Erol Başara'nın kaleme aldığı bir makâle Âsım Bey çalışmamızı daha da zenginleştirdi. Zira yıllardır kayıp olan İstiklâl Marşı bestesi de bu makâleyle ortaya çıkmış oldu. Ayrıca Mehmet Güntekin Bey'in verdiği bilgilerle de Âsım Bey'in sadece Amasya'ya değil, Bafra ve Zile gibi civar şehirlere de mûsikî eğitmeni olarak hizmet verdiğini öğrendik.

Amasya ve Amasya'ya ait değerleri ziyâdesiyle önemseyen, her zaman destek veren Amasya Belediyesi Başkanı Sn. Cafer Özdemir'e ve çalışmamızda emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tandır.

Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi

Doç. Dr. Ayşe Başak Harmancı

İÇİNDEKİLER

HAYATI	3
AİLESİ	13
MÜSİKÎ YÖNÜ	19
ÖĞRENCİLERİ	27
ESERLERİ	31
1- Hicaz Şarkı (Aldandı gönül)	32
2- Hicaz Şarkı (Cüst u cû eyler)	34
3- Hicaz Şarkı (Derd-i aşkın)	36
4- Hicaz Şarkı (Görelî gül yüzünü)	38
5- Hicaz Şarkı (Güzelim gözlüğünü çeşmine tak)	40
6- Hicaz Şarkı (Her zahm-ı ciğer-sûza)	42
7- Hicaz Şarkı (Sahralara verdikçe safâ)	44
8- Hicaz Şarkı (Zahm-ı aşkın yoktur aslâ çâresi)	46
9- Hicazkâr Şarkı (Beyhûde değil nâle vü âhım)	48
10- Hüseyinî Peşrev	50
11- Hüseyinî Şarkı (Şimdi oldum âleme ibret-nümâ)	53
12- Hüseyinî Şarkı (Dil verelden ey yüzü mâhım)	54
13- Hüseyinî Şarkı (Kimse bilmez hâlimi cânım yanar)	55
14- Hüzzam Peşrev	56
15- Hüzzam Sazsemâisi	58
16- Hüzzam Şarkı (Sâkî yetiş imdâde gel)	60
17- Hüzzam Şarkı (Dil bülbül-i sâd-zâr)	62
18- Ferahnâk Şarkı (Bu levendâne kesim âşub-i can)	64
19- Mâhur Şarkı (Acırım âşık olup da yanana)	66
20- Muhayyerkürdî Şarkı (Âhımı dinlese aya erişir)	68
21- Muhayyer Sünbüle Şarkı (Sevdiceğim kare kaşın kemandır)	69
22- Nihâvend Şarkı (Açtı fırkat yâreler dilde peri)	70
23- Rast Şarkı (Cüdâ düştü gözümde gülizar)	71
24- Rast Şarkı (Çemenzâre varıp nasb-ı hıyâm et)	72
25- Rast Şarkı (Hâbgâh-ı yâre girdim)	74
26- Rast Şarkı (Ser-tâ kadem pembe ten)	76
27- Rast Peşrev	78
28- Rast Sazsemâisi	81
29- Sabâ Peşrev	83
30- Sûznâk Şarkı (Hayli demdir görmedim cânânımı)	85
31- Uşşak Şarkı (Aşkın adına pervâne göynüm)	87
32- Uşşak Şarkı (Cânâ rakîbi handân edersin)	88
33- Uşşak Şarkı (Çaldırıp çalgıyı rakkâseleri oynatalım)	90
34- Uşşak Şarkı (Bak ne müşkül derde saldın başımı)	92
35- Uşşak Şarkı (Gördüm beğendim ol nazlı yâri)	93
36- İstiklâl marşı	94
Eser Listesi	95
Kaynakça	97